
Title   Bahasa Melayu: Penggunaan, tatabahasa dan sebutan
Author(s)   Muhammad Ariff Ahmad
Source   *Sekata*, 8(1), 14-30
Published by   The Malay Language Council

Copyright © 1990 The Malay Language Council

This document may be used for private study or research purpose only. This document or any part of it may not be duplicated and/or distributed without permission of the copyright owner.

The Singapore Copyright Act applies to the use of this document.

This document was archived with permission from the copyright owner.

BAHASA MELAYU

[penggunaan, tatabahasa & sebutan]*

Haji Muhammad Ariff Ahmad

○ MUKADIMAH

Yang dikatakan Bahasa

Ada dua ragam bahasa yang dipakai pengguna bahasa menurut yang dipentingkan masing-masing. Kedua ragam itu ialah **Bahasa Lisan** dan **Bahasa Tulisan**. Bahasa Lisan melibatkan **sebutan** dan **lagu bahasa** yang betul, manakala Bahasa Tulisan melibatkan **ejaan** yang betul lagi baku.

Kedua Bahasa Lisan dan Bahasa Tulisan itu harus menggunakan **tatabahasa** yang betul lagi baku.

Ada dua macam pula cara orang berbahasa. Ada yang menggunakan bahasa **prosa** dan ada pula yang menggunakan bahasa **puisi**. Berbahasa **prosa** seseorang itu diperlukan mengetahui **tatabahasa** yang betul,

---

*Telah disampaikan kepada Bintang Acara SBC di bilik Syarahan SBC pada Sabtu 20 Oktober 1990.

manakala **puisi** pula memerlukan rima dan irama yang indah serta intuisi dan simbolikan yang bernas.

Bagaimanapun, dalam jangkawaktu yang sangat terbatas, apatah lagi saya hanya diminta menerangkan sekadarnya tentang penggunaan, tatabahasa dan sebutan bahasa Melayu yang betul sahaja, maka dalam ceramah ini, akan saya bincangkan perkara-perkara itu setakat yang saya fikir penting sahaja.

○ KANDUNGAN BAHASA

1. Apabila kita menyebut **bahasa** sedarlah kita bahawa dalam bahasa itu terkandung apa yang disebut **bahan bahasa**, dan yang disebut **tatabahasa**.
2. **Bahan bahasa** ialah kekata-kekata yang merupakan hal-hal yang dijadikan perutusan yang hendak disampaikan. Kekata yang digunakan dalam tiap bahasa itu boleh jadi merupakan:
  - 2.1 **kekata yang asli** milik bahasa itu sendiri yang terjadi selaras dengan perkembangan pemikiran dan kebudayaan bangsa itu, atau pun...
  - 2.2 **kekata yang terambil** daripada bahasa asing yang mempengaruhi perkembangan sesuatu bahasa itu.
3. **Kata asli** bahasa Melayu boleh dikatakan:¹

Kajian singkat boleh menunjukkan bahawa **kata dasar** Melayu yang asli ini diasaskan dari bunyi-bunyi yang berlaku dalam diri atau di keliling hidup orang Melayu. Bunyi-bunyi tunggal disebut **akar kata**. Apabila akar kata itu diawali dengan bunyi pembentuk, maka dua bunyi yang bersatu itu melahirkan **kata dasar**.

- 3.1 Jadi, bunyi pembentuk + akar kata (a.k.) = **Kata dasar**. (k.d.)
- 3.2 Contoh kata dasar yang terbentuk menurut kaedah 3.1 ialah:

---

1. Lihat S.T. Alisjahbana, Tatabahasa Baru Indonesia Buku 2 Bab 3 fasil 5.

- a.k. **pak** jadi k.d. **kapak, sepak, lepak, tapak.**
- a.k. **tar** jadi k.d. **ketar, datar, getar, dll.**
- a.k. **suk** jadi k.d. **masuk, pesuk, tusuk** dsb.

- 3.3 Banyak kekata Melayu baru yang asli dan yang masih terpakai sekarang merupakan akronim dari kekata Melayu sendiri atau dari dialek, misalnya:

natar dari kata: **naik taraf**
jantina dari kata **jantan** atau **betina**
tadika dari kata **taman didikan kanak-kanak**
cerpen dari kata **cerita pendek**
jejatas dari kata **jambatan jalan atas**
dan yang sebagainya.

4. Kata ambilan

- 4.1 Banyak sekali kekata asing yang terambil dan terpakai sebagai bahasa Melayu. Hal ini berlaku kerana telah berabad-abad lamanya kehidupan orang Melayu dicampuri kehidupan manusia yang datang dan tinggal bersama di negara kita.

- 4.2 Contoh antara kekata yang terambil dari bahasa:²

- **Sanskerta:** **agama; sederhana; puasa; suasana; puteri; permaisuri** dan yang sebagainya.
- **Tamil:** **apam; kolam; nilam; logam; ragam; kuil; kedai; keldai; mempelai** dan yang sebagainya.
- **Davida:** **kuda; loji, belanja** dan sebagainya.
- **Hindi:** **cuti; curi; culi; lucah; sundal** dan yang sebagainya.

---

2. Lihat Ramli Abdul Hadi, kertas ceramah kepada PERWANIT 19 Sept 1964.

- Arab: **ajal; awal; akhir; akhbar; hukum; rukun; sabar; makna; kiamat** dan yang sebagainya.
  - Farsi: **daftar; nakhoda; maulana; syahbandar; kahwin; temasya; khenduri** dan yang sebagainya.
  - Cina: **loteng; tekoh; cawan; kuntau; anglo; mi; dacing; tocang; tongkang** dan yang sebagainya.
  - Portugis: **bendera, kemeja; biola; jendela; mentega; soldadu; padri** dan yang sebagainya.
  - Belanda: **duit; ransum; taksir; toples; pekan; [via Indonesia] organisasi; revolusi** dan yang sebagainya.
  - Inggeris: **enjin, stesen; tiket; motokar; mesin; telefon** dan banyak lagi.
- 4.3 Semua kekata ambilan itu, walau dalam apa bentuk katanya, apabila digunakan sebagai bahan bahasa Melayu maka kekata itu:
- mana-mana yang sudah sebatи disebut ala sebutan Melayu tetapi mana-mana yang baru terambil disebut menurut ejaan bakunya;
  - pemprosesan morfologinya tertakluk kepada kaedah prosesan morfologi Melayu.

Tatabahasa

5. Dua aspek terpenting mengenai tatabahasa yang perlu kita ketahui ialah **morfologi** dan **sintaksis**. Morfologi membincangkan perubahan bentuk kata yang mengubah makna kata, manakala sintaksis membincangkan susun kata yang membentuk wacana.

6. **Morfologi** Melayu memproses pembentukan kata dengan tiga kaedah; dengan **pengimbuhan**, dengan **pengulangan/penggandaan** dan dengan

majmukan.³

7. Ada empat macam imbuhan yang terpakai untuk mengubah kata dasar menjadi kata bentukan. Imbuhan itu dikenal dengan sebutan **awalan**, **akhiran**, **sisipan** dan **apitan**.

7.1 awalan-awalan **ber.. ter.. di.. ke.. se.. per.. *me..⁴** dan ***pe..⁴** terpakai dalam kata bentukan seperti berikut:

- **ber+songkok** = **bersongkok**
- **ter+duduk** = **terduduk**
- **di+ambil** = **diambil**
- **ke+kasih** = **kekasih**
- **se+jumlah** = **sejumlah**
- **per+mudah** = **permudah**
- ***me+tabur** = **menabur⁴**
- ***pe+kail** = **pengail⁴**

7.2 akhiran-akhiran **an**, **kan**, **i** dan **nya** terpakai pula dalam kata bentukan seperti:

- **minum+an** - **minuman**
- **besar+kan** = **besarkan**
- **baik+i** = **baiki**
- **cantik+nya** = **cantiknya.**

7.3 sisipan **..el.. ..em.. ..er.. ..emel..** dan **..emer..** terpakai dalam kata bentukan seperti:

- **patuk** disisip **el** jadi **pelatuk**
- **guruh** disisip **em** jadi **gemuruh**
- **cacak** disisip **er** jadi **ceracak**
- **gatuk** disisip **emel** jadi **gemelatuk**
- **gencing** disisip **emer** jadi **gemerencing**

---

3. Lihat Kader Bros, Panduan Tatabahasa Melayu 1988 muka surat 61–87.

4. Idem muka surat 65.

7.4 Apitan-apitan seperti **ber..an**, **ke..an**, **me..kan**, **me..i**, **pe..an** dan **per..an** terpakai dalam kata bentukan seperti:

- **ber+hampir+an** = **berhampiran**
- **ke+kacau+an** = **kekacauan**
- **me+lari+kan** = **milarikan**
- **me+masuk+i** = **memasuki**
- **pe+rasa+an** = **perasaan**
- **per+main+an** = **permainan**

8. Ada empat macam juga kata ganda atau kataulang yang boleh mengubah bentuk dan makna kata dasar, iaitu **kata ulang jati**, **kata ulang semu**, **kata ulang berimbuhan** dan **kata ulang tingkah**.⁵

8.1 kata ulang jati ialah kata dasar yang diulang sebutannya, misalnya:

- **kuda** diulang jadi: **kuda-kuda**
- **siapa** diulang jadi: **siapa-siapa**
- **duduk** diulang jadi: **duduk-duduk**

8.2 Kata ulang semu ialah kata ulang yang memang sedia terulang; tidak dapat dipastikan kata dasarnya, misalnya seperti:

- **agar-agar**
- **epok-epok**
- **kisi-kisi**
- **labah-labah**
- **kunang-kunang**
- **ondeg-ondeg**
- **anai-anai**
- **kura-kura**

8.3 Kedua-dua kata ulang jati dan kata ulang semu itu boleh juga disebut separuh kata dasarnya, dalam bentuk ini kata ulang itu disebut **kata ulang separa**, misalnya:

- **kuda-kuda** disebut: **kekuda**
- **siapa-siapa** disebut: **sesiapa**

⁵. Lihat Kader Bros Panduan Tatabahasa Melayu 1988 muka surat 91-100.

8.4 Antara kata ulang berimbuhan itu ada yang diulang dahulu baru diimbuh; ada pula yang diimbuh dahulu baru diulang.

- yang diulang dahulu ialah seperti: **memasak-masak, berbual-bual, tertanya-tanya** dan yang sebagainya.
  - yang diimbuh dahulu baru diulang ialah seperti **lukisan-lukisan, pandangan-pandangan, tambahan-tambahan, pengundi-pengundi** dan yang sebagainya.

8.5 Yang dikatakan kata ulang tingkah pula ialah kata ulang yang ulangannya meningkat kata dasar, sama ada separuh atau seluruhnya, misalnya:

- yang separuh tingkah ialah seperti **warna-warni, lauk-pauk, hina-dina, tunggang-langgang** dan yang sebagainya.
  - yang sepenuh tingkah pula ialah seperti: **mentua-taya, ipar-duai, saudara-mara, rebah-rimbah** dan yang sebagainya.
  - ada juga kata ulang tingkah ini yang tak dapat diusul kata dasarnya, misalnya: **mundar-mandir, compang-camping, kelepak-kelepuk** dan sebagainya.

9. Kaedah **majmukan**, iaitu menyatukan beberapa kata dasar menjadi kata bentukan yang melahirkan makna baru yang berbeza dengan makna asalnya, misalnya:

- setia + usaha jadi: **setiausaha**
  - tanggung + jawab jadi: **tanggungjawab**
  - bumi + putera jadi: **bumiputera**
  - atur + cara jadi: **aturcara**

Sintaksis

10. **Sintaksis** ialah kaedah penyusunan kekata supaya menjadi wacana yang sempurna. Sintaksis membentuk **frasa, klausa dan ayat.**
11. Ciri yang pokok bagi sintaksis Melayu ialah penyusunan menurut hukum d/m, iaitu mendahulukan **yang diterangkan** dan mengemudiankan **yang menerangkan**. Frasa Melayu menyebutkan **baju merah; gadis manis; rumah besar; abang saya** dan sebagainya; bukan menyebutkan sebaliknya seperti **merah baju; manis gadis; besar rumah; saya abang** atau yang seumpamanya.
12. Frasa termasuk golongan **kata gabungan**. Ada tiga macam kata gabungan yang masing-masing dikenal sebagai **gabungan biasa; gabungan parataksis** dan **gabungan kata majmuk** [yang sudah dibincangkan sebelum ini].
13. Gabungan biasa termasuk **frasa biasa; frasa asalan; frasa milikan** dan **frasa ungkapan.⁶**
  - 13.1 termasuk frasa biasa ialah **satu padu, orang tua, tukang masak, profesor madya** dan yang sebagainya.
  - 13.2 termasuk frasa asalan ialah **rumah batu, sepatu kulit, cincin emas, songkok baldu** dan banyak lagi.
  - 13.3 termasuk frasa milikan pula ialah **bendera Negara, Lagu Kebangsaan, baju Melayu, kotak pos** dan yang seumpamanya, dan.
  - 13.4 yang termasuk frasa ungkapan ialah seperti **anak emas, terima kasih, rumah sakit, kerusi malas, menteri muda, keras kepala** dan yang seumpamanya.
14. Ada dua macam frasa yang disebut parataksis, iaitu parataksis **menyaling** dan parataksis **menyilang**.

Lihat lampiran 2.

- 14.1 parataksis menyaling ialah seperti **pecah belah, putar belit, sangkut paut, kampung halaman, kain baju, fakir miskin, ilmu pengetahuan** dan yang seumpamanya.
- 14.2 parataksis menyilang pula ialah seperti **besar kecil, miskin kaya, siang malam, hidup mati, buruk baik, suami isteri, hilir mudik** dan sebagainya.
15. Yang dikatakan **ayat** ialah wacana yang lengkap dengan **subjek** dan **predikatnya**. Subjek ialah sama ada kekata mahupun frasa yang menjadi gatra **diterangkan** dalam sesepotong ayat, manakala **predikat** ialah kekata atau frasa yang menjadi gatra **menerangkan** ayat itu.⁷
16. Ada tiga macam struktur ayat Melayu; masing-masing dikenal sebagai **ayat tunggal, ayat majmuk** dan **ayat kompleks**.
- 16.1 Ayat tunggal ialah ayat yang hanya punya satu subjek dan satu predikat sahaja. Ayat tunggal itu pula ada dua macam iaitu **ayat tunggal bersahaja** dan **ayat tunggal lanjut**.
- yang ayat tunggal bersahaja, seperti:
    - ☒ **Bapa menangkap ikan.**
    - ☒ **Dia abang saya.**
    - ☒ **Abang saya pandai.**
  - yang ayat tunggal lanjut pula, seperti:
    - ☒ **Buku merah di atas meja itu tebal.**
    - ☒ **Saya baru selesai membaca buku itu.**
- [ayat tunggal lanjut ialah ayat tunggal yang sama ada subjek atau predikatnya diperluas]
- 16.2 Ayat majmuk ialah ayat yang mengandungi dua atau lebih ayat tunggal, misalnya:

---

7. Lihat Kader Bros, Panduan Tatabahasa Melayu 1988 muka surat 101-114.

- **Kasim mengambil buku itu lalu membacanya.**
= Kasim mengambil buku itu;
+ Kasim membaca buku itu.
- **Ahmad dan abangnya gemar mendengar radio.**
= Ahmad gemar mendengar radio;
+ Abangnya gemar mendengar radio.

16.3 Ayat kompleks ialah ayat yang mempunyai satu klausa induk dan beberapa klausa tak bebas, misalnya:

- **Saya akan datang esok jika hari tidak hujan.**
- **Walaupun dia sudah dewasa, kelakuannya masih keanak-anakan.**
[yang bergarisbawah itu ialah klausa tak bebas].

17. Ayat-ayat yang tertera dalam contoh 16.1, 16.2 dan 16.3 di atas dinyatakan dalam **ragam berita**. Ayat-ayat boleh juga dinyatakan dalam **ragam kehendak, ragam tanya** dan **ragam seru**.

17.1 Contoh ayat ragam kehendak:

- yang menunjukkan arahan:
  - tangkap pencuri itu.**
  - garap kerja itu sekarang juga.**
- yang menunjukkan suruhan/permintaan:
  - belikan saya buku itu.**
  - sila minum air itu.**
- yang menunjukkan tegahan:
  - jangan usik basikal itu.**

17.2 Contoh ayat ragam tanya:

- Sudikah tuan membantu keluarga itu?**
- Apakah yang mendorong saudara ke mari?**

17.3 Contoh ayat ragam seru:

- ☒ Wah! Bergaya sungguh awak, hari ini!
- ☒ Syabas! Selamat berjaya!

18. Bertutur atau menulis dengan menggunakan **ayat aktif kurang menimbulkan masalah**, tetapi apakah seseorang itu bertutur atau menulis dengan **ayat pasif** maka bahasa asing yang dikuasainya mempengaruhi pemikirannya sehingga dia terpaksa menggunakan bahasa Melayu yang janggal. Ini disebabkan oleh bahasa Melayu mempunyai dua macam ayat pasif iaitu **pasif jati** dan **pasif semu**.⁸

19. Pasif jati dalam bahasa Melayu hanya terpakai apabila sang pelaku yang dinyatakan dalam ayat itu ialah **orang ketiga**. Pasif jati tidak boleh diterapkan kepada pelaku yang terdiri daripada orang pertama atau kedua.

19.1 Contoh pasif jati bagi orang ketiga:

- Subsidi itu sudah disampaikan pemerintah kepada yang berkenaan.
- Projek itu telah digarapnya dengan sempurna.

19.2 Yang tak boleh digunakan pasif jati:

- Nasi itu telah habis dimakan oleh saya.
- Rumah itu telah dicat oleh awak.

20. Pasif semu boleh diterapkan kepada ketiga-tiga pihak pelaku dengan syarat: ayat itu bersusunan objek-pelaku-perbuatan; antara pelaku dengan perbuatan tidak disisipi oleh sebarang kata; dan kata perbuatannya tidak dipakaikan sebarang awalan kecuali ‘per’.

20.1 Contoh pasif semu bagi pelaku pertama:

- Hal itu sudah saya katakan kepadanya.

---

8. Lihat Prof Dr Asmah Hj Omar, *Nahu Melayu Mutakhir* muka surat 89.

- **Buku itu telah selesai kubaca.**

20.2 Contoh pasif semu bagi pelaku kedua:

- **Berilah dia apa yang telah anda janjikan.**
- **Apakah yang awak masak untuk berbuka puasa?**

20.3 Contoh pasif semu bagi pelaku ketiga:

- **Tuan akan beliau undang ke rumahnya.**
- **Kambing-kambing itu akan mereka sembelih pada Hari Raya Qurban mendatang.**

21. Dalam perbahasan sehari-hari, selain daripada berbahasa menurut sebagaimana yang ditetapkan **tatabahasa**, pengguna bahasa berbahasa juga dengan menggunakan peribahasa. Oleh kerana **peribahasa** itu adalah ‘permulaan puisi’ maka ada tentang-tentangnya yang strukturnya, rasa bahasanya dan tanggapan maknanya menampakkan ciri-ciri kepuisian.

22. Bentuk peribahasa yang paling umum, yang kebanyakannya tidak disedari sebagai peribahasa ialah **ungkapan**. Perhatikan beberapa contoh wacana berikut ini dan petikan ungkapan yang terpakai di dalamnya:

- Anak bongsunya baru **masuk sekolah** tahun ini.
[**masuk sekolah**, bukan ‘memasuki sekolah’]
- Jemaah sekarang pergi ke Makkah **naik kapal terbang**.
[**naik kapal terbang**, bukan ‘menaiki kapal terbang’]

Demikian pula wacana seperti:

- **menunggang motosikal** bukan ‘menaiki motosikal’
- **naik bukit** bukan ‘menaiki bukit’
- **memanjat pokok kelapa** bukan ‘menaiki pokok kelapa’

dan banyak lagi.

23. Jika bahasa itu dituturkan **lagu bahasa** menolong pendengar memahami perutusan yang disampaikan penutur dengan tepat. Wacana berikut ini akan menjadi berlainan maknanya jika dibaca dengan lagu yang berbeza:

- wacana: **masuk kandang kambing**
baca: **masuk kandang kambing?**
baca: **masuk kandang.., kambing!**
baca: **masuk.., kandang kambing!**

24. Cuba baca pula wacana: **mereka akan menerima piala pusingan Perdana Menteri, di samping menerima hadiah wang tunai sebanyak \$3,000.00..**

- baca dengan lagu: **mereka akan menerima piala.. pusingan Perdana Menteri di samping.. menerima wang tunai sebanyak \$3,000.00..**
- baca dengan lagu: **mereka akan menerima.. piala pusingan Perdana Menteri.. di samping menerima wang.. tunai sebanyak \$3,000.00..**

pasti terdapat kelainan maknanya.

25. Akhirnya, mari kita sentuh sedikit tentang **sebutan**. Jawatankuasa Bahasa Melayu Singapura telah memutuskan hendak mula menggunakan sebutan baku dalam masa tiga atau lima tahun dari sekarang. Usaha melaksanakan keputusan itu masih dalam rundingan Jawatankuasa itu dengan Pemerintah.

26. Sebutan baku ialah sebutan yang sama diucapkan oleh pengguna bahasa Melayu di Malaysia, Indonesia, Brunei Darussalam dan di Singapura. Sebutan baku ini merupakan tahap akhir pembakuan bahasa Melayu. Tatabahasa Melayu telah sedia baku; Ejaan Melayu sudah baku dan digunakan semenjak 1972; Sebutan baku ini pula akan menyempurnakan kebakuan bahasa Melayu.

27. Sebutan baku Melayu ialah sebutan mengikut ejaan yang disekatkan mengikut sistem fonemik, iaitu bunyi mengikut vokal: yang **a** dibunyikan

‘a’; yang ‘u’ dibunyikan ‘u’ dan sebagainya. Walaupun JBM menjangkakan sebutan itu akan dimulakan antara tiga ke lima tahun dari sekarang, namun untuk membiasakan diri dengan sebutan itu, saya fikir tidak akan salah jika pengguna memulakan dari sekarang!

28. Barangkali, boleh kita mulakan sekarang dengan menyebut kekata asing yang di-Melayukan dengan sebutan mengikut ejaannya, seperti: **radio, telefon, televisyen, industri, universiti, unit, unik, stesen, status** dan sebagainya.

29. Kemudian kita perkembang pula kebiasaan itu dengan menyebut mengikut ejaan akan kekata yang biasa kita sebut begitu, seperti: **bola, pola, tonton, pamer, cocok, tadika** dan yang sebagainya. Kemudian barulah kita pertingkat pengembangan kebiasaan kita dengan meng-‘a’, meng-‘i’ dan meng-‘u-o-e’kan yang lain-lain, misalnya:

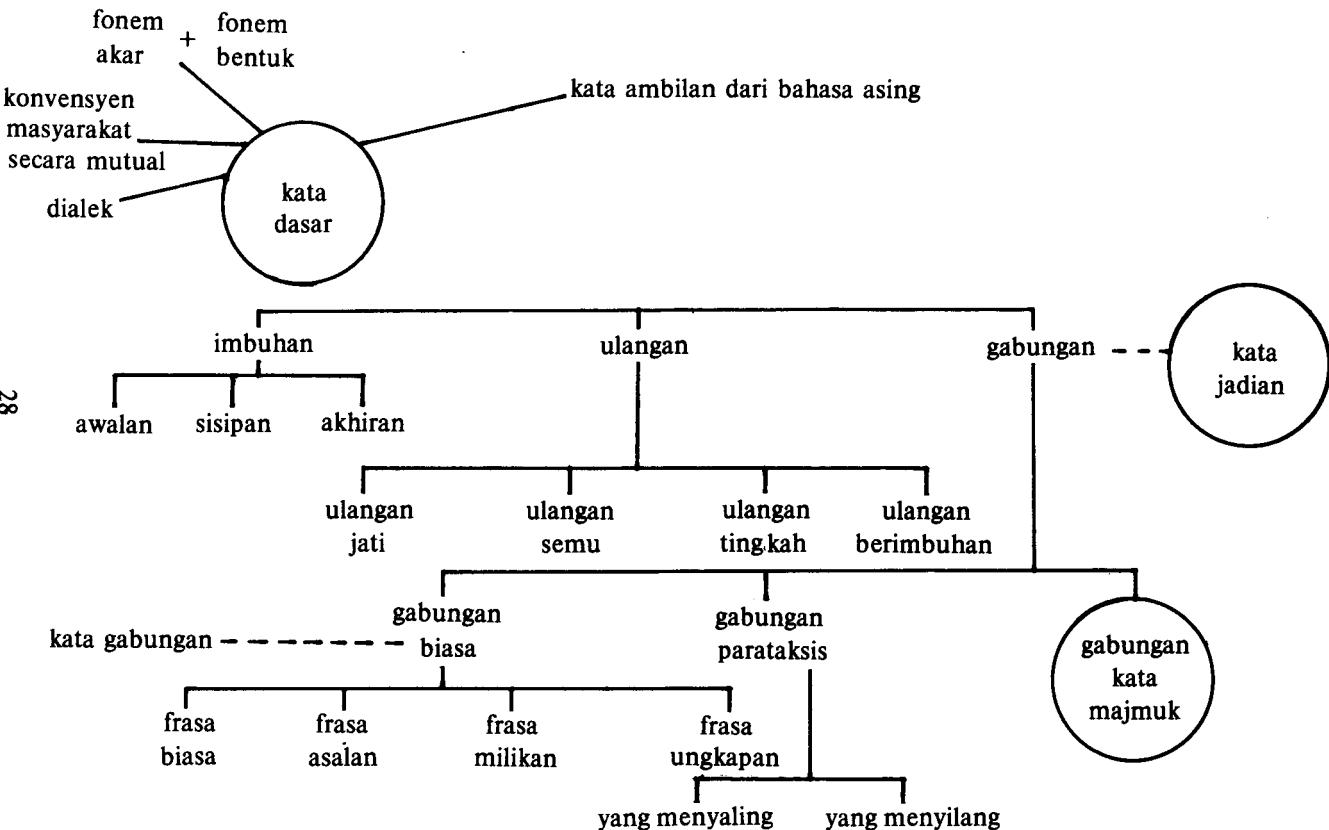
- **saya, kita, lupa, neka, peka, duda, nila, kuda, muda** dan yang seumpamanya..
- **cilik, bisik, titik, didik, tilik** [perhati], **cubit, salin, kucing** dan yang sebagainya..
- **duduk, peluk, minum, kurung, buruk, taruh, bunuh, nyamuk, kabur, kubur** dan seterusnya..

30. Jangan tidak, sekadar untuk meninjau, cubalah petiakan wacana berikut ini, kemudian betulkan kejanggalan penggunaannya:

- **Dia telah menentukan maut ke atas setiap yang mempunyai roh dari sekalian makhlukNya.**
- **Dialah yang akan mengadili di akhirat nanti antara sekalian penciptaannya.**
- **Jika ada keraguan, jangan segan-segan! Silalah menghubungi kami di telefon 4590085.**
- **Sila menulis kepada kami dan menyampaikan surat anda ke meja penyambut tamu tidak liwat dari 13 Oktober 1990 pada jam 17.00 petang.**
- **Kiriman itu saya tidak akan mengambilnya pada hari Deepavali.**

Kejadian kata

(Lampiran 1)

Jadual Penasalan Semahraj bagi Penerapan Awalan me/pe+katadasar

(Lampiran 2)

awalan	+ nasal	huruf awal + katadasar	bagi katadasar	hapus	katadasar berawalan me	katadasar berawalan pe
me pe	O	l m n ng ny r w y	lancong makan nanti nganga nyanyi rasa warna yakin		melancong memakan menanti menganga menyanyi merasa mewarna meyakini	pelancong pemakan penantian penyanyi perasa pewarna
me pe	m	b f p	basuh faham pintas	f p	membasuh memaham memintas	pembasuh pemahaman pemintasan
me pe	n	c d j t z	cuci dapat jawab tulis ziarah	t	mencuci mendapat menjawab menulis menziarah	pencuci pendapat penjawab penulis penziarah
me pe	ng	a e i o u g h k	ambil ekor ikut olah ubat gunting habis kumpul	k	mengambil mengekor mengikut mengolah mengubati menggunting menghabiskan mengumpul	pengambil pengekor pengikut pengolahan pengubat penggunting penghabisan pengumpul
	ny	s	sapu	s	menyapu	penyapu

kata-kata gabungan [sekadar contoh]

(lampiran 2)

gabungan biasa				gabungan parataksis		gabungan kata majmuk
Frasa Biasa	Frasa Asalan	Frasa Milikan	Frasa Untukapan2	Yang Menyaling	Yang Menvilang	
satu padul	rangkai kata	anak emas	adu domba	besar kecil	tandatangan	
tidak adill	air mata	anak tiri	pecah belah	miskin kaya	daripada	
tidak jujur1	nasi goreng	anak buah	putar belit	hidup mati	walaupun	
orang tua	kumis kucing	terima kasih	tingkah laku	tenggelam timbul	meskipun	
tukang masak		keras kepala	sangkut paut	siang malam	temuduga	
perdana menteri		keras hati	saudara mara3	buruk baik	matahari	
Datuk Maharaja Lela		rumah sakit		tinggi rendah	warganegara	
pak kaduk		kedai makan	kampung halaman	hina mulia	alatulis	
		kumis kucing	periuk belanga	turun naik	keretapi	
		kapal terbang	kerusi meja	pagi petang	bumiputera	
		kerusi malas	kain baju	suami isteri	setiausaha	
*ketua menteri	*rumah batu	*Menteri Pelajaran	biliik tidur	adik kakak	suratkhabar	
ketua kampung	sepatu kulit	bendera Negara	tempat tidur	pergi pulang	kerjasama	
Datin Faridah	cincin emas	Lagu Kebangsaan	raja muda		hawadingin4	
kota madya	songkok baldu	baju Melayu	menteri muda	*fakir miskin	pancaindera	
lebuhraya	kain pelikat	kotak pos	mata pelajaran	ilmu pengetahuan	tatabahasa	
					*hilir mudik	
					jatuh bangun	
ke tengah	ketengah	mengetengahkan	= ketua5			latarbelakang4
ke tepi	ketepi	mengetepikan	kekasih			rumah tangga
ke samping	kesamping	mengesampingkan	kehendak			talulintas
ke muka	kemuka	mengemukakan	ketemu			malapetaka
ke bumi	kebumi	mengebumikan				tandamata4

1 - Apabila diimbuh jadi senyawa: menyatupadukan; ketidakadilan; ketidakjujuran dsb.

2 - Sama ada "kiasan" atau "simpulan bahasa"

3 - "Saudara mara" ialah kata ulang/ganda

4 - Tidak tercatat dalam DERBM (Daftar Ejaan Rumi Bahasa Malaysia)

5 - Baca Tatabahasa Baru Bahasa Indonesia (1950), S T Alisahbana, muka surat 36 (lampiran 1).

* contoh tambahan.